herpy

GECKOR

Northern velvet gecko

Oedura castelnaui

Oedura castelnaui är en tillplattad, nattaktiv klättrare från öppen skog och savann i norra Queensland, särskilt på Kap Yorkhalvön. Den lever gömd på dagen och kommer fram när mörkret faller. Skötsel och avel bygger till stor del på erfarenheter med andra arter i släktet.

Familj: Diplodactylidae Tidigare namn: *Phyllodactylus castelnaui; Oedura mayeri*

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**15-20 cm** total längd inkl. svans
Livslängd	**10-15 år**
Aktiv	**På natten**
Levnadssätt	**Trädlevande och marklevande**
Biotop	**Savann**
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**45 × 45 × 60 cm** L × B × H för 1 vuxet djur
Temperatur, dag	**24-28 °C**
Värmeplats	**30-32 °C**
Temperatur, natt	**20-24 °C**
Luftfuktighet	**40-70 %**
UVB	**Valfritt** Fergusonzon 1
Föda	**Insekter**
Hålls	**Ensamma eller parvis**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Kullstorlek	**1-2 ägg**
Inkubation	**60-75 dagar** vid 26-29 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Ej listad**
EU-bilaga	**Ej listad**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Oedura castelnaui tillhör släktet *Oedura*, som består av medelstora till stora, tillplattade geckor med tydliga teckningar. De flesta arter i släktet lever gömda på träd eller klippor. De ligger gärna under lös bark eller i springor och kommer först fram när mörkret faller.

Arten beskrevs 1889 av fransmannen Alexandre Thominot som *Phyllodactylus castelnaui* och är uppkallad efter naturforskaren François Louis de la Porte, comte de Castelnau. Under en period räknades den som en synonym till *Oedura tryoni*, men i dag står den som en självständig art. 2018 visade det sig att *Oedura fracticolor*, beskriven av De Vis 1884 från Normanton vid Carpentariabukten, är samma art. Det äldre namnet har formellt satts ur spel, så *O. castelnaui* behålls. När släktet 2012 skars ner och flera arter flyttades till andra släkten blev arten kvar i *Oedura*.

Arten blir omkring 15-20 cm totalt och kan leva 10-15 år. Båda siffrorna är uppskattningar utifrån släktet, och vikten är inte känd.

Räkna med ett djur som ligger gömt största delen av tiden och först kommer fram på natten. Det är ett djur att titta på, inte att hantera.

Utbredning och livsmiljö

Oedura castelnaui finns bara i Australien, i norra Queensland. Huvudutbredningen är Kap Yorkhalvön, men det angränsande Einasleigh-höglandet och regionen Wet Tropics räknas också in, och det gamla typexemplaret av *Oedura fracticolor* kommer från Normanton vid Carpentariabukten. Typlokalen för *O. castelnaui* är bara angiven som Australien.

Det finns också enstaka registrerade fynd längre söderut i Queensland och i New South Wales. De beror sannolikt på förväxling med nära besläktade *Oedura*-arter, så kartan ska läsas med försiktighet.

> **Naturlig utbredning:** Australien.

LIVSMILJÖ

Oedura castelnaui lever i öppen skog, savann och gräsmark med tuvgräs. Den är trädlevande och nattaktiv, men finns ofta också på marken bland nedfallna grenar och löv.

Kap York har ett tropiskt klimat med en tydlig blöt sommar och en torr vinter. Det är det klimat terrariet ska utgå från. Liksom andra *Oedura*-arter gömmer den sig sannolikt under lös bark och i springor på dagen och jagar insekter på natten.

Skötsel

TERRARIET

Ett enstaka vuxet djur av *Oedura castelnaui* ska ha ett högt terrarium på minst 45 × 45 × 60 cm (längd × bredd × höjd). Ett par behöver något mer, till exempel 60 × 45 × 60 cm.

Inred med korkbark, platta korkrör och sneda grenar så att djuret kan krypa in under något som trycker lätt mot rygg och buk. Det motsvarar släktets naturliga beteende. Lägg gärna till en bakvägg av kork med springor som geckon kan gömma sig i. Växter av plast eller härdiga levande växter ger extra skydd.

Som bottensubstrat kan en blandning av gödselfri jord och sand användas, täckt av torra löv och barkbitar, eftersom arten också rör sig på marken. Terrariet ska vara torrt i ena änden och ha god ventilation. Lock och dörrar ska sluta tätt, för platta geckor som den här hittar snabbt en springa.

TEMPERATUR

Håll dagtemperaturen på 24-28 °C och låt ett litet område nå 30-32 °C, till exempel under en låg lampa eller en värmematta på sidan. På natten får temperaturen sjunka till 20-24 °C. Arten är tropisk och inte van vid att bli kall, så undvik långa perioder under 20 °C. Någon särskild vinteravkylning är inte känd som nödvändig för den här arten.

Använd termostat till all uppvärmning, och mät med en digital termometer både i den varma och den svala änden. Om djuret hela tiden ligger i den varmaste änden är terrariet för svalt. Om det hela tiden ligger i den svala är det för varmt.

Läs mer: Värme och temperatur

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Håll luften på omkring 40-60 % med en kortvarig ökning till upp mot 70 % efter sprayning på kvällen. Låt terrariet torka upp under dagen.

Ställ alltid en låg skål med friskt vatten i terrariet och byt den varje dag. Spraya ett par gånger i veckan så att djuret också kan dricka droppar från växter och bark. Ett konstant fuktigt substrat ger mögel och hudproblem. Ett fuktigt gömställe i den svala änden hjälper djuret genom hudömsningen.

LJUS OCH UVB

Oedura castelnaui är nattaktiv, och UVB är inte nödvändigt. Ett svagt UVB-ljus är ändå ett rimligt val, så länge det också finns skugga. Använd ett UVB-rör för skuggdjur (Ferguson-zon 1), monterat över ena sidan av terrariet, så att UV-indexet högst är omkring 1 vid de översta grenarna. Kalk med D3-vitamin i fodret är däremot nödvändig, oavsett om det finns UVB.

Håll belysningen tänd 12 timmar om dagen på sommaren och 10 timmar på vintern, helst med en timer. Använd inte färgad nattbelysning. På natten ska det vara mörkt.

Läs mer: Ljus och UVB Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

UTFODRING

Oedura castelnaui lever av insekter.

Ge levande foderdjur i lagom storlek: syrsor, dubiakackerlackor, gräshoppor och ibland mjölmaskar eller vaxmottslarver. Insekterna ska vara mindre än avståndet mellan djurets ögon. Vuxna djur får 3-4 insekter två till tre gånger i veckan, medan ungarna ska ha små insekter varannan dag.

Pudra insekterna med kalk. Använd kalk med D3-vitamin vid varannan till var tredje utfodring och ett allsidigt vitaminpulver ungefär en gång i veckan. Mata på kvällen när djuret är aktivt, och ta bort levande syrsor som inte har ätits upp så att de inte gnager på geckon.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel

BETEENDE OCH HANTERING

Liksom andra *Oedura*-arter är *Oedura castelnaui* troligen lugn, men gömd och snabb, och den vrider sig snabbt loss om man tar tag i den.

Ta upp den inte oftare än nödvändigt. När du ändå gör det, sitt lågt, använd båda händerna och låt den springa från hand till hand. Ta aldrig tag i svansen, för den kan kastas och växer inte ut i samma form igen. Nya djur ska ha ett par veckors ro för att vänja sig.

Håll som utgångspunkt djuren var för sig. Hanar får inte hållas tillsammans. Ett par kan prövas om terrariet är stort och har många gömslen, men var uppmärksam på bett och tappade svansar, och skilj djuren åt om det blir oro.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Ålder och storlek vid könsmognad är inte kända för *Oedura castelnaui*. Liksom hos släktingarna känns hanarna troligen igen på hemipenisbulorna vid svansroten och på porer framför kloaken.

Sätt bara honor i avel när de är fullvuxna och i god kondition. Små och spinkiga honor tappar kalk genom äggläggningen.

PARNING

När på året *Oedura castelnaui* parar sig och om en viloperiod spelar någon roll är inte känt.

Sätt in hanen hos honan och ta bort honom igen efter parningen. Hanen kan bita honan i nacken, så var uppmärksam i början.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

En äggkull hos *Oedura castelnaui* består av två ägg med pergamentartat skal. Antalet äggkullar per år och intervallet mellan dem är inte kända.

Erbjud honan en äggläggningslåda med fuktig jord eller sphagnum, till exempel en liten plastlåda med hål i locket. Annars gräver hon ner äggen under ett gömställe. Ge henne gott om kalk och insekter under hela säsongen, och håll koll på vikten så att hon inte går ner för mycket.

INKUBATION

Äggen från *Oedura castelnaui* kläcks efter 60-75 dagar. Om temperaturen bestämmer könet är inte känt.

Flytta äggen försiktigt till en liten låda med fuktig vermikulit eller perlit utan att vända dem. Lägg dem halvvägs ned i substratet och märk ovansidan med blyerts. Håll temperaturen på 26-29 °C; vid den låga änden tar det längst tid. Vädra en gång i veckan. Ägg som faller ihop och möglar är obefruktade eller döda.

UPPFÖDNING AV UNGAR

Ungarna hos *Oedura castelnaui* är små och gömda och kan hysas var för sig i små plastlådor med fuktigt hushållspapper, ett gömställe och en vattenskål.

Ge dem efter första hudömsningen mycket små syrsor eller dubianymfer, pudrade med kalk med D3-vitamin, varannan dag. Väg dem regelbundet, håll dem åtskilda från de vuxna och flytta dem till ett större terrarium när de är ungefär halvvuxna. Hur snabbt de växer är inte känt.

Hälsa och vanliga misstag

De typiska problemen hos *Oedura castelnaui* och andra nattaktiva, insektsätande geckor är:

- För lite kalk och D3-vitamin, som ger mjuka ben, krokiga lemmar och darrningar. Pudra insekterna och ge avelshonor extra tillskott.
- För låga eller för höga temperaturer. Mät temperaturen i båda ändarna av terrariet.
- Konstant fuktigt substrat, som ger mögel och hudproblem, och för torr luft, som ger problem med hudömsningen. Hudrester på tår och svansspets ska försiktigt lossas med ljummet vatten.
- Tappade svansar efter hantering eller slagsmål. Det är inte farligt, men svansen växer inte ut i samma form.
- Inälvsmaskar och andra parasiter. Låt undersöka träcken om djuret går ner i vikt.

Ett friskt djur har klara ögon, en fyllig svans och ett gott grepp. Sök veterinär med erfarenhet av kräldjur om geckon går ner i vikt, inte äter på flera veckor eller ser slapp ut.

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.